

Territoriaalsed ühtekuuluvust käsitlev roheline raamat ja ühtekuuluvuspoliitika tulevase reformi üle toimuva mõttevahetuse hetkeseis

Euroopa Parlamendi 24. märtsi 2009. aasta resolutsioon territoriaalsed ühtekuuluvust käsitleva rohelise raamatu ja ühtekuuluvuspoliitika tulevase reformi üle toimuva mõttevahetuse hetkeseisu kohta (2008/2174(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 19. juuni 2008. aasta viiendat eduaruannet majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kohta „Piirkondade majanduskasv aitab kaasa Euroopa majanduse kasvule” (KOM(2008)0371) (viies eduaruanne);
- võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2008. aasta rohelist raamatut territoriaalse ühtekuuluvuse kohta „Territoriaalse mitmekesisuse muutmine Euroopa tugevaks küljeks” (KOM(2008)0616) (roheline raamat);
- võttes arvesse komisjoni 14. novembri 2008. aasta talituste töödokumenti „Piirkonnad 2020 – ELi piirkondade tulevaste väljakutsete analüüs“ (SEK(2008)2868) (komisjoni aruanne piirkondadest 2020);
- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 158 ja 159 ning artikli 299 lõiget 2;
- võttes arvesse komisjoni 30. mai 2007. aasta neljandat aruannet majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kohta (KOM(2007)0273);
- võttes arvesse Euroopa Liidu territoriaalset tegevuskava - konkurentsivõimelisema ja jätkusuutlikuma mitmekesisest piirkondadest koosneva Euroopa suunas (territoriaalne tegevuskava) ja Euroopa linnade säästvat arengut käsitlevat Leipzigi hartat (Leipzigi harta) ning territoriaalse tegevuskava rakendamise esimest tegevusprogrammi;
- võttes arvesse oma 21. veebruari 2008. aasta resolutsiooni majanduslikku ja sotsiaalsed ühtekuuluvust käsitleva neljanda aruande kohta¹ (neljandat eduaruannet käsitlev resolutsioon), 21. veebruari 2008. aasta resolutsiooni territoriaalse tegevuskava ja Leipzigi harta järeelmeetmete kohta – Euroopa ruumilise arengu ja territoriaalse ühtekuuluvuse tegevusprogramm² ning 21. oktoobri 2008. aasta resolutsiooni valitsemistavade ja partnerlussuhete kohta³;
- võttes arvesse Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusvõrgustiku (ESPON) aruannet „Ruumilise arengu tulevikukontseptsioon – Euroopa territoriaalse arengu mudelid” (ESPONi aruanne) ning Euroopa Parlamendi aruannet „Piirkondlikud erinevused ja ühtekuuluvus: millised on tulevikustrateegiad?”;
- võttes arvesse 30.–31. oktoobril 2008. aastal Pariisis korraldatud territoriaalse

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0068.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0069.

³ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0492.

ühtekuuluvuse ja ühtekuuluvuspoliitika tuleviku teemal peetud konverentsi järeldusi;

- võttes arvesse oma 28. septembri 2005. aasta resolutsiooni territoriaalse ühtekuuluvuse rolli kohta regionaalarengus¹;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
  - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit (A6-0083/2009),
- A. arvestades, et Lissaboni lepingut, milles territoriaalne ühtekuuluvus on koos majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvusega sätestatud Euroopa Liidu ühe põhilise eesmärgina, ei ole veel kõik liikmesriigid ratifitseeritud;
- B. arvestades, et territoriaalse ühtekuuluvuse põhimõte on algusest peale olnud osa ühtekuuluvuspoliitikast ning selle arengu keskmes; arvestades, et Lissaboni leping ja roheline raamat on muutnud selle põhimõtte nähtavamaks ja konkreetsemaks;
- C. arvestades, et ELi ühtekuuluvuspoliitika on jätkuvalt Euroopa integratsiooni üks alussambaid ja üks kõige edukamaid ELi poliitikavaldkondi, sest ühtekuuluvuspoliitika abil edendatakse üha erinevamate piirkondade vastastikust lähenemist ning soodustatakse majanduskasvu ja tööhõivet; arvestades, et ELi ühtekuuluvuspoliitika on Euroopa solidaarsuse ja õigluse kõige nähtavam, käegakatsutavam ja mõõdetavam väljendus, ning arvestades, et territoriaalne ühtekuuluvus ELi ühtekuuluvuspoliitika lahutamatu osana rajaneb samadel põhimõtetel;
- D. arvestades, et vaatamata olulistele edusammudele, mida Euroopa Liidus on tehtud lähenemise vallas, rõhutatakse viimastes ühtekuuluvuse aruannetes ELi piirkondade vaheliste territoriaalsete erinevuste süvenemise suundumust, näiteks mis puudutab juurdepääsetavust eelkõige struktuuriliselt ebasoodsatele ELi piirkondadele, kuid seda suundumust on märgata ka piirkonnasisesel tasandil ja ELi territooriumide siseselt, mis võib kaasa tuua territoriaalse eraldatuse ning süvendada ELi piirkondade erinevusi heaolutasemes;
- E. arvestades, et ELi ühtekuuluvuspoliitikas on juba edu saavutatud olulise sünergia loomisel ELi teiste poliitikavaldkondadega eesmärgiga suurendada nende kohapealset mõju ja teenida liidu kodanike hüvangut, ning arvestades, et näiteks sünergia ühtekuuluvuspoliitika ning teadusuuringute ja innovatsiooni või Lissaboni strateegia vahel ning sünergia piiriülesel tasandil on andnud reaalseid positiivseid tulemusi, mida tuleb kinnistada ja laiendada;

ELi ühtekuuluvuspoliitika tulevikku käsitleva mõttevahetuse seis

1. toetab ELi ühtekuuluvuspoliitika tuleviku üle toimunud avaliku arutelu peamisi järeldusi, mis on esitatud viiendas eduaruandes; väljendab rahulolu suure huvi üle, mida regionaalpoliitika valdkonna erinevad sidusrühmad, eriti kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, on juba kõnealuse arutelu osas üles näidanud;
2. väljendab heameelt asjaolu üle, et nimetatud järeldused vastavad väga suurel määral sellele seisukohale, mida on väljendatud Euroopa Parlamendi resolutsioonis neljanda

---

¹ ELT C 227 E, 21.9.2006, lk 509.

aruande kohta; tuletab meelde, et see resolutsioon oli esimene panus avalikku arutellu;

3. täheldab, et neljandat eduaruannet käsitlevas resolutsioonis väljendatud seisukoht sisaldab järgmisi soovitusi: esiteks tuleks tagasi lükata kõik renatsionaliseerimise katsed ning pühenduda tuleks ühtsele paindlikule ELi poliitikale, mis suudab kohaneda kõige asjakohasema sekkumise ulatusega ja mis peaks olema suuteline tegelema ka selliste ühiste probleemidega nagu üleilmastumine, kliimamuutus, demograafilised muutused (sealhulgas vananemine, ränne ja rahvaarvu vähenemine), vaesus ja energiavarustus; teiseks ollakse kindlalt veendunud, et ELi ühtekuuluvuspoliitika peaks hõlmama kõiki ELi piirkondi, sealhulgas geograafiliste eritunnustega piirkondi, ning andma kõigile lisandväärtust; kolmandaks on vaja määrata ELi struktuuripoliitika ja meetmete kulude prioriteedid ning reservatsioonidega toetada vahendite sihtotstarbelist eraldamist; ning neljandaks on vaja sünergiaid ja integreeritud lähenemisviisi erinevate valdkondade poliitika vahel, et saavutada kohapeal optimaalsed tulemused majanduskasvuks ja arenguks;
4. on veendunud, et territoriaalne ühtekuuluvus, mis tugevdab majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust, on ELi ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide saavutamise üks alussambaid; rõhutab, et territoriaalne ühtekuuluvus aitab tõhusalt tasandada arenguerinevusi nii liikmesriikide ja piirkondade vahel kui ka nende sees; on seetõttu seisukohal, et ELi regionaalpoliitika tulevane reform peaks sisaldama roheline raamatu arutelu järeldusi;

Territoriaalset ühtekuuluvust käsitleva roheline raamatu hindamine

5. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on vastuseks parlamendi kauaaegsele nõudmisele roheline raamatu vastu võtnud; kiidab täielikult heaks otsuse jätkata territoriaalse ühtekuuluvuse analüüsi, see on olnud juba pikka aega regionaalpoliitika teemaliste arutelude keskpunktis, hoolimata asjaolust, et Lissaboni lepingut ei ole veel ratifitseeritud;
6. on siiski seisukohal, et rohelistel raamatul jääb puudu ambitsioonikusest selles mõttes, et ei ole suudetud teha ettepanekut territoriaalse ühtekuuluvuse selge määratluse ja eesmärgi kohta ega oluliselt parandada selle uue põhimõtte mõistmist, nii et sellega saaks tõhusalt aidata kahandada erinevusi piirkondade vahel; ühtlasi peab kahetsusväärseks seda, et rohelistes raamatus ei selgitata, kuidas territoriaalne ühtekuuluvus lõimitakse ühtekuuluvuspoliitika kehtivasse raamistikku või milliste meetodiliste vahendite või abinõudega muudetakse see põhimõtete raamistikust toimetehhanismideks, mida rakendada kohapeal järgmise programmiperioodi jooksul;
7. väljendab heameelt rohelistes raamatus sisalduva analüüsi üle, milles määratletakse kolm põhimõistet, mis peaksid olema territoriaalse ühtekuuluvuse arendamisel keskse tähtsusega: kontsentratsioon, ühendamine ja koostöö; on seisukohal, et need mõisted saavad aidata lahendada mõningaid põhiprobleeme, mis takistavad Euroopa Liidu harmoonilist, tasakaalustatud ja säästvat arengut, näiteks majandustegevuse kontsentreerumisega eelkõige riikide ja piirkondade pealinnadesse seotud negatiivne mõju, ebavõrdne juurdepääs turgudele ja teenustele tulenevalt kaugusest, kontsentratsioonist või infrastruktuuri puudumisest ning eraldumine nii liikmesriikide kui ka piirkondade vaheliste piiride tõttu;
8. on seisukohal, et rohelistes raamatus ei võeta nõuetekohaselt arvesse territoriaalse tegevuskava ja Leipzigi hartaga võetud kohustusi, mis annavad territoriaalsele

ühtekuuluvusele strateegilise ja operatiivse perspektiivi, eriti mis puudutab poliitsentriismi põhimõtet või uut linna- ja maapiirkondade vahelist partnerlust; on arvamusel, et need eesmärgid peavad olema territoriaalse ühtekuuluvuse arutelu keskmes;

9. väljendab heameelt, et algatatakse avalik arutelu territoriaalse ühtekuuluvuse üle, nagu on nõutud rohelises raamatus; on seisukohal, et igasuguse avaliku arutelu edu oleneb otseselt erinevate sidusrühmade ja kodanikuühiskonna võimalikult suurest kaasatusest arutellu; kutsub pädevaid riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi üles viivitamata jagama asjakohast teavet, et suurendada teadlikkust selle uue põhimõtte olulisusest;
10. on seisukohal, et kõikide tugeva territoriaalse mõjuga ELi valdkondlike poliitikameetmete kooskõlastamine peab olema kesksel kohal territoriaalse ühtekuuluvuse arendamisel ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamisel; peab seetõttu kahetsusväärseks, et asjaomane analüüs rohelises raamatus piirdub ainult ELi poliitikameetmete loeteluga, ilma et pakutaks välja viise nende vahelise sünergia parandamiseks või meetodeid, mille abil mõõta nende meetmete tegelikku territoriaalset mõju;
11. nõustub lähenemisviisiga, mille kohaselt rohelises raamatus või avalikus arutelus ei viidata territoriaalse ühtekuuluvuse võimalikele eelarvelistele või rahanduslikele mõjudele; on seisukohal, et selline analüüs oleks ennatlik, enne kui põhimõtte ise on selgelt määratletud ja seda mõistavad kõik sidusrühmad; on siiski seisukohal, et selle küsimuse arutelu on lahutamatult seotud ELi tulevast ühtekuuluvuspoliitikat käsitleva läbirääkimis- ja kavandamisprotsessiga; nõuab, et selle arutelu tulemus oleks aluseks järgmisele finantsraamistikule;
12. on seisukohal, et tugeva ja hästi rahastatud ELi regionaalpoliitika olemasolu on järjestikuste laienemistega toimetuleku ning sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamise vältimatu tingimus laienenud Euroopa Liidus;

Territoriaalse ühtekuuluvuse põhimõtte analüüs

13. nõustub rohelises raamatus esitatud seisukohaga, et võrdsete võimaluste põhimõttel rajanev territoriaalne ühtekuuluvus tähendab nii Euroopa Liidu kui terviku poliitsentrialse arengu tagamist kui ka erinevate omaduste ja eripäradega territooriumide tasakaalustatud ja säästvat arengut koos nende mitmekesisuse säilitamisega; ühtlasi nõustub arvamusega, et territoriaalse ühtekuuluvusega tuleks tagada, et kodanikud saaksid oma piirkondade eeliseid ja võimalusi täiel määral kasutada ja arendada; rõhutab asjaolu, et territoriaalne ühtekuuluvus on horisontaalne põhimõtte, millel rajaneb Euroopa Liidu areng; on kindlalt veendunud, et territoriaalne ühtekuuluvus peaks tõhusalt toetama Euroopa Liidu piirkondade vaheliste ja siseste erinevuste kaotamist ja sellega ära hoidma ebahühtlase arengu; kinnitab, et territoriaalsel ühtekuuluvusel on nii maismaaline kui ka mereline mõõde;
14. on veendunud, et territoriaalne ühtekuuluvus on eraldiseisev põhimõtte, mis annab reaalselt lisandväärtust majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele ning lahenduse ELi piirkondade kasvavatele probleemidele; rõhutab, et ühtekuuluvuse kolm komponenti (majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne) peaksid üksteist täiendama ja tugevdama, kuid säilitama siiski oma eraldi ülesanded ühtses integreeritud lähenemises;

on seetõttu arvamusel, et nende komponentide vahel ei tohi olla hierarhiat või vastuolu; rõhutab, et territoriaalne ühtekuuluvus tuleks lülitada olemasolevasse raamistikku nii, et see ei tooks kaasa ELi ühtekuuluvuspoliitika killustumist sektorite vahel;

15. väljendab heameelt ESPONi aruande järelduste üle Euroopa territooriumi tulevaste arengustsenaariumite kohta kuni aastani 2030, mis sisaldab konkreetseid andmeid, millele toetuda poliitilises arutelus ELi ja riikide poliitika vormi üle, et luua õiged vahendid lahendamaks uusi probleeme, millel on suur mõju kohalikul või piirkondlikul tasandil, nagu näiteks demograafilised muutused, linnastumine, ränne ja kliimamuutused, ning luua optimaalsed tingimused kodanike heaks elukvaliteediks;
16. rõhutab, et territoriaalse ühtekuuluvuse üks peamisi eesmärke on tagada, et ühes kindlas paigas saavutatud edu ja kasv oleksid kasulikud kogu piirkonnale ja kogu ELi territooriumile; on sellega seoses arvamusel, et teadustegevuse ja innovatsiooni tippkeskused ja klastrid võivad olla üheks mooduseks, kuidas tagada majandusedu, teadusavastused, tehnoloogiline innovatsioon, töökohad ja piirkondlik areng, ning nõuab, et tõhustataks koostööd ja teadmiste edasiandmist selliste keskuste, ülikoolide, majandusorganisatsioonide ja ettevõtete, sealhulgas ka väikeettevõtete vahel; kutsub komisjoni üles esitama mõjuhinnangu, milles analüüsitakse klastrite ja tippkeskuste mõju ümbritsevatele aladele;
17. rõhutab, et territoriaalse ühtekuuluvuse põhimõte hõlmab ka ühtekuuluvust territooriumide piires, ning teeb ettepaneku eelistada sellist poliitikat, mis soodustab territooriumide tõeliselt polütsentrilist arengut, et leevendada survet pealinnadele ja soodustada teiseste keskuste teket; märgib, et see oleks ühtlasi üks moodus, kuidas vähendada kontsentratsiooni negatiivset mõju linnadele (nt ummikud, saastumine, sotsiaalne tõrjutus ja vaesus) või sellele järgnevat kontrollimatut linnastumist, mis avaldab mõju linnakodanike elukvaliteedile; on seisukohal, et seejuures ei tohi kahe silma vahele jääda toetus maapiirkondadele ega maapiirkondades asuvate väike- ja keskmise suurusega linnade tähtis roll;
18. rõhutab siseturu olulist panust majanduslikku, sotsiaalsesse ja territoriaalsesse ühtekuuluvusse; rõhutab, kui tähtsad on avalikud teenused säästva majandusliku ja sotsiaalse arengu jaoks, ning et vaja on sotsiaalselt ja piirkondlikult õiglast juurdepääsu üldhuviteenustele, eriti haridusele ja tervishoiuteenustele; rõhutab sellega seoses, et õiglase juurdepääsu tagamine ei ole seotud üksnes geograafilise kaugusega, vaid ka nende teenuste kättesaadavuse ja juurdepääsetavusega, ning subsidiaarsuse põhimõtet ja EÜ konkurentsioigust silmas pidades on arvamusel, et vastutus üldhuviteenuste määramise, korraldamise, rahastamise ja järelevalve eest peaks jääma riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele ametiasutustele; on siiski seisukohal, et territoriaalse ühtekuuluvuse üle peetavas arutelus tuleks käsitleda ka kodanike õiglast juurdepääsu teenustele;
19. märgib, et rohelises raamatus tunnistatakse suuri arenguraskusi, millega seisavad silmitsi geograafilise eripäraga kolme liiki piirkonnad: mägipiirkonnad, saared ja hõredalt asustatud piirkonnad; vähendamata seda olulist rolli, mis territoriaalsel ühtekuuluvusel võib olla nende piirkondade probleemide lahendamisel, väljendab arvamust, et territoriaalne ühtekuuluvus ei peaks olema selline poliitika, mis on suunatud üksnes ebasoodsate geograafiliste tingimustega piirkondadele; kuid arvab, et tuleks pöörata erilist tähelepanu sellele, kuidas korvata nende piirkondade puudusi ja

võimaldada neil muuta oma piirkondlik potentsiaal eelisteks ja reaalisteks võimalusteks ning ergutada arengut, mis on äärmiselt oluline Euroopa Liidule tervikuna;

20. märgib samuti, et muud piirkonnad on silmitsi eriomaste poliitiliste raskustega seoses majandus- ja sotsiaalarengu, juurdepääsu ja konkurentsivõimega; need raskused puudutavad EÜ asutamislepingu artikli 299 lõikes 2 sätestatud äärepoolsemaid piirkondi, aga ka äärealasid, rannikualasid ja väheneva rahvastikuga piirkondi; on seisukohal, et kauguse eripära tuleks tunnistada geograafiliseks eripäraks, mis nõuab nende piirkondade puhul poliitilisi erikaalutlusi; nendib eriraskusi, millega oma arengus põrkuvad kokku ka väikesaartest liikmesriigid Küpros ja Malta;
21. on veendunud, et territoriaalne ühtekuuluvus ei tohiks piirduda ELi regionaalpoliitika mõjuga Euroopa Liidu territooriumile, vaid peaks keskenduma suurt territoriaalset mõju omavate ELi muude valdkondade poliitikameetmete territoriaalsele mõõtmele; rõhutab seoses territoriaalse ühtekuuluvusega, kui tähtis on ELi erinevate poliitikameetmete vahelise koostoime parandamine, et kooskõlastada ja suurendada nende territoriaalset mõju kohapeal; kuid märgib siiski, et ELi kõik poliitikameetmed jäävad alati iseseisvateks ning see protsess ei tähenda ühe poliitika allutamist teisele;

Soovitused territoriaalse ühtekuuluvuse tuleviku osas

22. loodab, et avaliku arutelu tulemuseks on territoriaalse ühtekuuluvuse mõiste selge ja piisavalt paindlik määratlus, millega peaksid nõustuma, seda jagama ja sellest ühtmoodi aru saama kõik valdkonna sidusrühmad ning mis teeks territoriaalse ühtekuuluvuse põhimõtte selgemaks ja läbipaistvamaks; võtab sellega seoses teadmiseks nõukogu eesistujariigi Prantsusmaa esitatud määratluse ettepaneku; on seisukohal, et territoriaalse ühtekuuluvuse suhtes tuleb kõikides valdkondades kohaldada subsidiaarsuse põhimõtet; ühtlasi usub, et paremini määratleda ja mõista territoriaalset ühtekuuluvust, tuleks kehtestada ka selliste mõistete nagu "territoorium", "maapiirkond" ja "mägiapiirkond" ühised määratlused;
23. on seisukohal, et territoriaalse ühtekuuluvuse tulevase määratluse jaoks peaksid olema keskse tähtsusega mitu elementi, sealhulgas arusaam, et territoriaalne ühtekuuluvus on laiem kui majanduslik ja sotsiaalne ühtekuuluvus ning et selle horisontaalne olemus ja integreeritud lähenemisviis soodustavad territooriumi- ja piiriüleseid tegevusi; on veendunud, et territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärk on vähendada erinevusi liikmesriikide ja piirkondade vahel ning ta peaks tagama erinevate omaduste ja eripäradega geograafiliste piirkondade harmoonilise ja säästva arengu seeläbi, et hinnatakse mooduseid, kuidas ELi ühtekuuluvuspoliitikat ja muude valdkondade poliitikat kõige paremini kohandada nende piirkondade olukorraga; rõhutab, et tulevane määratlus peaks samuti andma selgelt mõista, et territoriaalne ühtekuuluvus peaks rangelt keskenduma heale valitsemistavale, seda ka avaliku sektori, erasektori ja kodanikuühiskonna osaliste partnerlust silmas pidades ning andma liidu kodanikele õiglased võimalused elutingimuste ja elukvaliteedi osas;
24. nõuab tungival, et komisjon avaldaks pärast konsulteerimisprotsessi lõppu valge raamatu territoriaalse ühtekuuluvuse kohta; on veendunud, et valgest raamatust oleks kasu, et selgelt määratleda ja konsolideerida territoriaalse ühtekuuluvuse põhimõte ja selle lisandväärtus ühtekuuluvuspoliitika jaoks, ning et valges raamatus saaks teha ettepanekuid konkreetsete sätete ja poliitikameetmete kohta, mis aitaksid lahendada ELi piirkondade ees seisvaid kasvavaid probleeme ja mis hiljem tuleks lülitada 2013. aastale

- järgneva perioodi struktuurifondide õigusaktide paketti ja vastavasse finantsraamistikku; arvab, et selles valges raamatus peaks olema ka esialgne aruanne territoriaalse ühtekuuluvuse võimalike eelarvelistele või rahanduslikele mõjude kohta;
25. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on avaldanud aruande piirkondadest 2020; kutsub komisjoni üles kasutama territoriaalse ühtekuuluvuse valges raamatus selle töödokumendi järeldusi ja analüüse, eelkõige seoses majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kirjeldusega;
  26. on seisukohal, et kontsentratsiooni, ühendamise ja koostöö kolme põhimõtet, mis on roheline raamatu territoriaalse ühtekuuluvuse analüüsi aluseks, tuleks edasi arendada ja kanda need põhimõtted üle konkreetsetesse poliitikavalikutesse; nõuab komisjonilt selgitust, kuidas need põhimõtted integreeritakse 2013. aastale järgnevasse õiguslikku raamistikku;
  27. nõuab, et järgmiseks programmiperioodiks tugevdataks märkimisväärselt Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki; on veendunud, et nimetatud eesmärgil on ELi jaoks lisandväärtus, seda muu hulgas seepärast, et piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused kaasatakse otseselt piiriülese, riikidevahelise ja piirkondadevahelise koostöö asjakohaste programmide kavandamise ja rakendamisse; on siiski seisukohal, et seda ei tohiks teha kahe teise eesmärgi arvel; sel eesmärgil rõhutab, kui tähtsad on ka merepiirkondade integreeritud arendamine ja piiriülene mõõde, samuti Euroopa naabruspoliitika asjaomased tegevusprogrammid, mis on eriti olulised ELi tulevase laienemise silmas pidades;
  28. on arvamusel, et territoriaalset ühtekuuluvust tuleks arendada horisontaalse põhimõttena ja see peaks olema ELi kõikide poliitikavaldkondade ja meetmete alus; usub, et säästva arengu ja keskkonnakaitse põhimõtete edasiarendamine peaks olema eeskujuks, kuidas integreerida territoriaalset ühtekuuluvust ELi kõikide asjakohaste poliitikavaldkondade tulevase arendamisesse, kuna see peab sisalduma kõigis ühtekuuluvusega seotud poliitikavaldkondades; on siiski seisukohal, et territoriaalse ühtekuuluvuse horisontaalne mõõde ei peaks piirduma üldise ja abstraktse väärtuste raamistikuga; kutsub Euroopa Liitu üles tegema kõiki vajalikke algatusi, et territoriaalne ühtekuuluvus üle kanda õigusaktide ja poliitikameetmete ettepanekutesse;
  29. tuletab meelde, kui tähtis on soolise aspekti, võrdsete võimaluste ning puuetega inimeste ja eakate erivajaduste süvalaiendamine ELi ühtekuuluvuspoliitika elluviimise ja hindamise igas etapis;
  30. rõhutab vajadust territoriaalse ühtekuuluvuse raames välja töötada täiendavad kvaliteedinäitajad, mille eesmärk on paremini kujundada ja rakendada vastavaid poliitikameetmeid kohapeal, võttes arvesse territoriaalseid eripärasid; palub komisjonil seega viivitamata algatada vajalikud uuringud ning leida võimalus määratleda uued, usaldusväärsed näitajad ja moodus, kuidas need lõimida piirkondade erinevuste hindamise süsteemi;
  31. märgib, et SKP on olnud ainus kriteerium piirkondade abikõlblikkuse kindlaksmääramiseks eesmärgi 1 raames (lähenedamine), samas kui teisi näitajaid saaks juba kasutada piirkondade konkurentsivõime ja tööhõive eesmärgi raames; väljendab muret seoses asjaoluga, et vaieldamatu edasimineku riikidevahelises lähenedamises varjab sageli üha kasvavaid piirkondadevahelisi ja piirkonnasiseseid erinevusi, ning seetõttu

nõuab, et põhjalikult kaalutaks SKP kui struktuurifondide abikõlblikkuse peamise kriteeriumi sobivust;

32. on seisukohal, et piirkonnasiseste erinevuste probleemi NUTS II tasandi piirkondade seas on parem jälgida NUTS III tasandil; kutsub seetõttu komisjoni üles uurima, millisel määral on tulevikus võimalik lahendada sisemiste erinevuste probleemi NUTS II tasandi piirkondade seas, kui abi saavad piirkonnad määratletakse ka NUTS III tasandil; rõhutab seoses territoriaalse ühtekuuluvusega, et struktuurifondide programmide kavandamisel ja rakendamisel on liikmesriikide jaoks oluline kindlaks määrata, milline territoriaaljaotus vastab asjakohasele sekkumise tasandile; sel eesmärgil soovib kogu ELi territooriumi ruumilist analüüsi iga programmiperioodi alguses;
33. usub, et ELi valdkondlike poliitikate territoriaalse mõju paremaks kooskõlastamiseks tuleks seda mõju paremini mõista ja mõõta; nõuab seepärast, et komisjon jätkaks valdkondlike poliitikate territoriaalse mõju hindamist ning laiendaks olemasolevaid mõjuhindangu mehhanisme (nt strateegilise keskkonnamõju hindamine) territoriaalsetele aspektidele; palub komisjonil esitada ka konkreetsete moodused, kuidas luua sünergiat nende territoriaalsete ja valdkondlike poliitikate vahel, ning jätkuvalt hinnata Lissaboni ja Göteborgi strateegiate panust territoriaalsesse ühtekuuluvusse;
34. kordab oma ammu esitatud nõuet töötada geograafilise eripäraga piirkondadele välja kõikehõlmav ELi strateegia, mis võimaldaks neil paremini toime tulla nende ees seisvate probleemide ja raskustega; usub, et ELi strateegia peaks rõhutama ühtekuuluvuspoliitika territoriaalset mõõdet ja käsitlema ELi poliitikameetmete kohandamist nende territooriumide erivajadustele ja eelistele; rõhutab, et sellise strateegia rakendamine on nende territooriumide majandusliku ja sotsiaalse arengu väga oluline eeldus; on veendunud, et uute näitajate väljatöötamine eesmärgiga paremini kirjeldada olukorda ja probleeme kohapeal on väga oluline ELi strateegia edukaks rakendamiseks selles valdkonnas;
35. rõhutab siiski, et lisanäitajate väljatöötamine ja territoriaalsete hinnangute korraldamine ei tohiks kaasa tuua bürokraatia suurenemist või territoriaalset ühtekuuluvust toetavate uute poliitikameetmete ja tegevuste rakendamise edasilükkamist; rõhutab vajadust otseste tulemuste järele, mida saavutatakse territoriaalse ühtekuuluvuse lülitamisega struktuurifondide järgmistesse programmidesse;
36. tuletab meelde, et väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEed), aga ka mikroettevõtetel ja käsitööstustevõtetel on tähtis osa majanduslikus, sotsiaalses ja territoriaalses ühtekuuluvuses, ning juhib tähelepanu nende olulisusele konkurentsivõime ja tööhõive edendamisel piirkondades; palub seepärast komisjonil korraldada erianalüüsi, mis käsitleks struktuurifondide ja nende ELi poliitikameetmete mõju ja tõhusust, mis on suunatud VKEde arendamiseks piirkondades, aga ka VKEde haldus- ja finantsraskusi;
37. kutsub komisjoni, liikmesriike ja piirkondi üles teostama aktiivset poliitikat, mis toetab ettevõtete innovatsiooni ja konkurentsivõimet ning võimaldab koostööd ettevõtete, avaliku sektori, koolide ja ülikoolide vahel, ning tagama VKEde esindusorganisatsioonidele võimaluse otse osaleda territoriaalpoliitika kujundamises;
38. nõuab tungivalt, et liikmesriigid suurendaksid oma pingutusi, et saavutada Euroopa Liidu territoriaalse tegevuskava rakendamise esimese tegevusprogrammi 4. rubriigi

eesmärgid, kogudes teadmisi territoriaalse ühtekuuluvuse ja säästva ruumiplaneerimise kohta, luues perspektiive ja analüüsides mõjusid, ning tunnistab ESPONi keskset rolli selles protsessis;

39. sedastab, et kliimamuutused mõjutavad oluliselt territoriaalset ühtekuuluvust; nõuab, et komisjon teeks analüüsi kliimamuutuste negatiivsete mõjude kohta eri piirkondades, arvestades eeldatavalt erinevat mõju Euroopa Liidu piires; on seisukohal, et territoriaalse ühtekuuluvuse puhul tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta kliimakaitse eesmärgid ning soodustada säästva arengu mudeleid ELi territooriumidel; tõdeb siiski, et kliimamuutuste vastase võitlusega tuleks laialdaselt tegeleda ka ELi teistes poliitikavaldkondades;
40. märgib suure huviga, et viiendas eduaruandes tuuakse esimest korda eraldi välja ülemineku piirkonnad, mis paigutuvad lähenemispiirkondade ja piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive piirkondade vahele; tunnistab vajadust käsitleda eraldi neid piirkondi, mis praegu on „phasing in” ja „phasing out” piirkondadena jagunenud kahe eesmärgi vahel; kutsub komisjoni üles seoses territoriaalse ühtekuuluvusega kehtestama järkjärgulise üleminekuabi üldisemat süsteemi piirkondadele, mille SKP ületab peagi 75% künnise, et pakkuda neile piirkondadele selgemat staatust ja suuremat arengukindlust; on seisukohal, et üleminekusüsteem tuleks kehtestada ka liikmesriikide jaoks, kes langevad välja Ühtekuuluvusfondist;
41. on seisukohal, et integreeritud lähenemisviisiga on rohkem eduvõimalusi, kui iga territooriumi arengustrateegia väljatöötamise ja rakendamise kaasatakse juba algusest peale vastavalt nõukogu 11. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1083/2006 (millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta)¹ artiklile 11 piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, samuti sidusrühmad, sealhulgas majandus- ja sotsiaalpartnerid ning muud partnerid, kes teavad ja mõistavad vastava territooriumi vajadusi ja eripärasid; kutsub komisjoni üles koostama suunised, mis aitavad liikmesriikidel ning piirkondlikel ja kohalikel asutustel integreeritud lähenemisviisi kõige tõhusamal moel rakendada ning luua toimivaid partnerlusi kõnealuste territooriumide tulevaste strateegiate väljatöötamiseks;
42. tõdeb, et territoriaalne ühtekuuluvus peaks kaasa aitama ühtekuuluvuspoliitika paremale juhtimisele; nõustub arvamusega, et erinevad probleemid vajavad erinevaid territoriaalseid mastaape ning seetõttu on territoriaalse ühtekuuluvuse kujundamise eeltingimuseks tõelise partnerluse loomine kõigi poolte vahel, kes osalevad piirkondlikus ja kohalikus arengus ELi, riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema kõik endast sõltuva, et luua selline mitmetasandiline territoriaalne juhtimine; on seisukohal, et territoriaalse ühtekuuluvuse raames tuleks määratleda asjakohane territoriaalne tasand iga poliitika või meetmega tegelemiseks kodanikule võimalikult lähedasel viisil;
43. rõhutab, et ELi poliitikavaldkonnad ja eelkõige ELi ühtekuuluvuspoliitika on ümber kujundanud juhtimise: enamasti tsentraliseeritud süsteemilt on üle mindud üha integreeritumale, mitmetasandilisele süsteemile; kutsub sidusrühmi, riigiasutusi ja kodanikke üles looma territoriaalse juhtimise ametlikku süsteemi, mis põhineb mitut sektorit hõlmaval, territoriaalsel ja alt üles suunatud integreeritud lähenemisviisil, et ühtsel ja tõhusal moel tegeleda kodanike või kasutajate ühesuguste vajadustega vastaval

---

¹ ELT L 210, 31.7.2006, lk 25.

alal; tuletab sellega seoses meelde edukaid kogemusi, mis on saadud linnapiirkondades ELi algatuste URBAN I ja URBAN II raames ning maapiirkondades algatuse LEADER raames;

44. tuletab meelde, et probleemid struktuuripoliitika rakendamisel on osaliselt tingitud menetluste liigsest jäikusest ja keerukusest ning seetõttu tuleks kaaluda nende menetluste lihtsustamist ning vastutuse ja pädevuse selget jagamist Euroopa Liidu, liikmesriikide ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste vahel; on seisukohal, et territoriaalne juhtimine sõltub suurel määral selliste selgete eeskirjade kehtestamisest; kordab oma palvet komisjonile esitada viivitamata sellekohased konkreetsed ettepanekud;
45. soovib, pidades silmas territoriaalse ühtekuuluvuse kasvavat tähtsust mitte ainult regionaalpoliitika, vaid ka ELi muude valdkondade poliitika kontekstis, asendada mitteametlikud struktuurid, mille abil territoriaalset ühtekuuluvust ja ruumilist planeerimist on nõukogus kaua aega korraldatud, ministrite ametlike kohtumistega, millel peaksid osalema ELi regionaalpoliitika eest vastutavad ministrid; on veendunud, et selline institutsiooniline areng nõukogus tagaks parema teabevahetuse ning territoriaalse ühtekuuluvuspoliitika kiirema arengu;
46. nõuab liikmesriikidelt tungivalt, et nad hakkaksid kohe järele mõtlema selle üle, kuidas paremini konsolideerida ja rakendada territoriaalse ühtekuuluvuse põhimõtet oma riiklikes programmides ja poliitikameetmetes; on eelnevat arvestades seisukohal, et polütsentrilise arengu ning linna- ja maapiirkondade vahelise partnerluse põhimõtted, nagu ka Natura 2000 täielik rakendamine peaksid juba olema kaasatud regionaalplaneerimisse;

o

o o

47. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.